

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4/2013

Τροποποίηση Κανονισμού Αδειών Πετρελαιοειδών Προϊόντων

Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας

Κατά την τακτική συνεδρίασή της, στην έδρα της, την 27^η Σεπτεμβρίου 2013 και

Λαμβάνοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του ν. 2773/1999 (ΦΕΚ Α' 286) και ιδίως το άρθρο 5.
2. Τις διατάξεις του ν. 3054/2002 (ΦΕΚ Α' 230/2.10.2002) και ιδίως τα άρθρα 4 και 14 αυτού, όπως ισχύει (εφεξής «Νόμος»).
3. Τις διατάξεις του ν. 4001/2011 (ΦΕΚ Α' 179).
4. Την υπ' αριθμ. Δ2/16570/7.9.2005 απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης με θέμα «Κανονισμός Αδειών» (ΦΕΚ Β' 1306/16.9.2005, εφεξής «Κανονισμός Αδειών») όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμ. Δ2/Α/Φ.8/11287 (ΦΕΚ Β' 771/28.6.2006), την υπ' αριθμ. Δ2/Α/Φ.8/25750 (ΦΕΚ Β' 2512/31.12.2007), την υπ' αριθμ. Δ2/Α/19843 (ΦΕΚ Β' 2191/30.9.2011) την υπ' αριθμ. Δ2/Α/22287 (ΦΕΚ Β' 2998/2012), και την υπ' αριθμ. ΥΑ Δ2/Α/22285 ((ΦΕΚ Β' 2998/2012), όπως ισχύει.
5. Την υπ' αριθμ. 29/VI/2012 Γνωμοδότηση της Επιτροπής Ανταγωνισμού στο πλαίσιο των διατάξεων του άρθρου 23 του ν. 3959/2011 για την άρση των περιορισμών και ρυθμίσεων που δημιουργούν εμπόδια στη λειτουργία του ελεύθερου ανταγωνισμού στον κλάδο των πετρελαιοειδών (ΦΕΚ Β' 916/15.4.2013).
6. Το υπ' αριθμ. Δ2/Α/11115/5.6.2013 (ΡΑΕ Ι-172222/6.6.2013) έγγραφο του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (Υ.Π.Ε.ΚΑ.), με θέμα «Παροχή γνωμοδότησης (άρθρο 12 παρ. 1 Ν. 3054/2002) για τροποποίηση της παρ.2 του άρθρου 17 του Κανονισμού Αδειών, όσον αφορά τη μείωση της χρονικής διάρκειας ισχύος των αδειών εμπορίας πετρελαιοειδών από δέκα (10) σε πέντε (5) έτη, καθώς και για τροποποίηση της παρ. 1β του άρθρου 21 του Κανονισμού Αδειών όσον αφορά τη δυνατότητα των πωλητών πετρελαίου θέρμανσης χωρίς αποθηκευτικούς χώρους να προμηθεύονται πετρέλαιο θέρμανσης απευθείας από κατόχους αδειών εμπορίας Α».

Σκέφτηκε ως εξής:

Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Νόμου: "1. Η άσκηση των δραστηριοτήτων Διύλισης, Διάθεσης Βιοκαυσίμων, Εμπορίας, Λιανικής Εμπορίας, Μεταφοράς με Αγωγό πετρελαιοειδών προϊόντων και Εμφιάλωσης υγραερίων επιτρέπεται μόνον εφόσον έχει χορηγηθεί η αντίστοιχη άδεια. 2.

Οι Άδειες Διύλισης, Διάθεσης Βιοκαυσίμων, Εμπορίας και Μεταφοράς με αγωγή αργού πετρελαίου και πετρελαιοειδών προϊόντων χορηγούνται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης. 3. Οι Άδειες λιανικής Εμπορίας πετρελαιοειδών προϊόντων και εμφιάλωσης υγραερίων χορηγούνται από την αρμόδια Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. 4. Στην άδεια πρέπει να αναφέρονται: ..... 5. **Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης εκδίδεται ο Κανονισμός Αδειών που προβλέπεται στο άρθρο 14 του νόμου αυτού, με τον οποίο ρυθμίζονται οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση κάθε κατηγορίας άδειας των επόμενων άρθρων και οι επί μέρους λεπτομέρειες. ....»**

Επειδή, στις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 14 του ν. 3054/2002, όπως ισχύει, ορίζεται ότι «1. **Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, μετά από γνώμη της Ρ.Α.Ε., θεσπίζεται Κανονισμός Αδειών.** Με τον Κανονισμό Αδειών ρυθμίζονται: α) Το περιεχόμενο της αιτήσεως και τα υποβαλλόμενα δικαιολογητικά για τη χορήγηση των αδειών που προβλέπει ο νόμος αυτός. β) **Τα απαραίτητα στοιχεία κάθε άδειας σύμφωνα με το άρθρο 4 και ο χρόνος διάρκειας αυτής.** γ) Οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τη χορήγηση της άδειας στους οποίους περιλαμβάνονται ιδίως οι εξής: i. η προστασία της εθνικής ασφάλειας, ii. η ασφάλεια τροφοδοσίας της χώρας ή περιοχών της, iii. η μέθοδος με την οποία θα εξασφαλισθεί η ασφαλής λειτουργία της δραστηριότητας που αδειοδοτείται, iv. η μέθοδος με την οποία θα προστατεύεται το περιβάλλον, v. το χρονοδιάγραμμα κατασκευών και ο τρόπος οργάνωσης του έργου, vi. τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του αδειοδοτούμενου, όπως είναι οι τεχνικές, οικονομικές και χρηματοοικονομικές δυνατότητές του, καθώς και το ποινικό του μητρώο ή την εκκρεμούσα ποινική του δίωξη, vii. υποχρεώσεις παροχής υπηρεσιών δημόσιας ωφέλειας, όπως η ανάληψη υποχρέωσης τροφοδοσίας ορισμένων γεωγραφικών περιοχών, viii. η πραγματοποίηση του μακροχρόνιου ενεργειακού σχεδιασμού της χώρας, ix. η αποδοτική λειτουργία της αγοράς πετρελαίου και η προστασία των καταναλωτών με στόχο την επίτευξη των μικρότερων δυνατών τιμών και της καλύτερης δυνατής ποιότητας των προϊόντων, x. η προστασία του περιβάλλοντος xi. ειδικότερα για την Άδεια Λιανικής Εμπορίας Πωλητή πετρελαίου θέρμανσης περιλαμβάνονται επίσης οι ελάχιστες απαιτήσεις σε εταιρικό κεφάλαιο, αποθηκευτικούς χώρους και διαθεσιμότητα βυτιοφόρων οχημάτων, λαμβάνοντας υπόψη το μέγεθος των πωλήσεων και τη γεωγραφική διασπορά της διανομής που επιτρέπεται από την άδεια.. δ) Ο τρόπος δημοσιοποίησης της αιτήσεως, τα πρόσωπα που δικαιούνται να ασκήσουν προσφυγή κατά της χορηγήσεως άδειας, η διαδικασία άσκησης και εξέτασης της προσφυγής. Επί της προσφυγής αποφασίζει ο Υπουργός Ανάπτυξης. ε) Οι όροι, οι προϋποθέσεις και οι περιορισμοί ασκήσεως των δικαιωμάτων που παρέχονται με την άδεια. στ) Ο τρόπος και η διαδικασία ελέγχου από τον Υπουργό Ανάπτυξης της άσκησης των δραστηριοτήτων που επιτρέπονται με την άδεια. ζ) Οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία τροποποιήσεως, επεκτάσεως και αφαιρέσεως της άδειας.

Επειδή, μετά την υπ' αριθμ. Ο-11136/24.8.2005 Γνώμη της ΡΑΕ, με την υπ' αριθμ. Δ2/16570/7.9.2005 απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης » (ΦΕΚ Β' 1306/16.9.2005) θεσπίστηκε ο Κανονισμός Αδειών.

Επειδή, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο υπ' αριθμ. 6 σχετικό έγγραφο του Υ.ΠΕ.ΚΑ. προέκυψε η ανάγκη τροποποίησης του Κανονισμού Αδειών στα ακόλουθα δύο σημεία:

α) «την περ. 2, του άρθρου 17 του Κανονισμού Αδειών (Υ.Α. Αριθ. Δ2/16570/2005) όσον αφορά τη μείωση της χρονικής διάρκειας ισχύος των αδειών εμπορίας πετρελαιοειδών από δέκα (10) σε πέντε (5) έτη...Η προσαρμογή αυτή θεωρείται αναγκαία, ώστε να εποπτεύεται αποτελεσματικότερα η αγορά πετρελαιοειδών προϊόντων, καθώς και να διευκολύνονται οι εταιρείες στην εξεύρεση αποθηκευτικών χώρων».

β) «την παρ. 1β του άρθρου 21 του Κανονισμού Αδειών όσον αφορά το θέμα του δικαιώματος των πωλητών πετρελαίου θέρμανσης χωρίς αποθηκευτικούς χώρους να προμηθεύονται πετρέλαιο θέρμανσης απευθείας από κατόχους αδειών εμπορίας Α ...με τη ρύθμιση αυτή επιτυγχάνονται οικονομικότερες τιμές στο πετρέλαιο θέρμανσης για τον τελικό καταναλωτή».

Α. Ως προς το χρόνο ισχύος της άδειας εμπορίας

Επειδή, σύμφωνα με την περ. 2 του άρθρου 17 του Κανονισμού Αδειών, όπως ισχύει: «Ο Χρόνος ισχύος της άδειας καθορίζεται ως εξής: ... 2. Άδεια Εμπορίας: δέκα (10) έτη...»

Επειδή, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 6 του ν. 3054/2002, όπως ισχύει: «Για τη χορήγηση Άδειας Εμπορίας απαιτείται: «... β. Διαθεσιμότητα αποθηκευτικών χώρων. Οι αποθηκευτικοί χώροι πρέπει να είναι ιδιόκτητοι, μισθωμένοι ή να έχουν παραχωρηθεί κατ' αποκλειστική χρήση. Η μίσθωση και η παραχώρηση της χρήσης πρέπει να έχουν διάρκεια ίση τουλάχιστον με το χρόνο ισχύος της άδειας και να αποδεικνύονται εγγράφως...»

Επειδή, σύμφωνα με την πρόσφατα εκδοθείσα Γνωμοδότηση της Επιτροπής Ανταγωνισμού (σελ. 14553, σχετικό υπ' αριθμ. 6): «102. Η εν λόγω απαίτηση (δηλ. της παρ. 5, περίπτωση β, του άρθρου 6 του ν. 3054/2002, όπως ισχύει), κατά το μέρος που υποχρεώνει να ταυτίζονται ο χρόνος μίσθωσης αποθηκευτικών χώρων με τον χρόνο της άδειας εμπορίας, θέτει προσκόμματα στην επαγγελματική ελευθερία, τα οποία δεν συνάδουν με την αρχή της αναλογικότητας, ούτε εξυπηρετούν, εκ πρώτης όψεως, υπέρτερους λόγους δημοσίου συμφέροντος. Και τούτο, δεδομένου ότι η διάρκεια της σχετικής μίσθωσης μπορεί να δεσμεύει υπέρμετρα τους προμηθευτές που δεν διαθέτουν ιδιόκτητους χώρους, να αυξάνει τα κόστη τους και να περιορίζει την ευελιξία τους να ανταποκρίνονται αμεσότερα στις εξελίξεις της αγοράς. Περαιτέρω, η σχετική απαίτηση συνιστά αντικίνητρο στην ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που να εξειδικεύονται στον τομέα παροχής υπηρεσιών αποθήκευσης καυσίμων (από τρίτες εταιρείες), δεδομένου ότι περιορίζει, στην πράξη, την κινητικότητα των προμηθευτών που δεν διαθέτουν ιδιόκτητους χώρους. Σε κάθε περίπτωση, η σχετική δέσμευση ως προς τη διάρκεια δεν νοείται να υπερβαίνει το ανώτατο ανεκτό όριο της πενταετίας με βάση τις γενικές αρχές του δικαίου του ανταγωνισμού.103. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, η Επιτροπή Ανταγωνισμού προτείνει, κατά πλειοψηφία, να προσδιορισθεί σε κατά ανώτατο όριο μία πενταετία, η απαιτούμενη ελάχιστη διάρκεια της μίσθωσης ή παραχώρησης χρήσης αποθηκευτικών χώρων για την απόκτηση ισόχρονης άδειας χονδρικής εμπορίας υγρών καυσίμων (άρθρο 6 παρ. 5 Ν. 3054/2002)».

Β. Ως προς το δικαίωμα των πωλητών πετρελαίου θέρμανσης χωρίς αποθηκευτικούς χώρους να προμηθεύονται πετρέλαιο θέρμανσης

Επειδή, σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 7 του ν. 3054/2002, όπως ισχύει: «Ο κάτοχος άδειας λιανικής εμπορίας πωλητή πετρελαίου θέρμανσης υποχρεούται σε ομαλή και συνεχή τροφοδοσία της κατανάλωσης ανάλογα με την άδειά του. Επίσης φέρει την ευθύνη, κατά τις διατάξεις του άρθρου 17 του νόμου αυτού, για τη διακίνηση των προϊόντων που εμπορεύεται και προς τούτο εξασφαλίζει την ασφαλή χρήση των απαραίτητων αποθηκευτικών χώρων, εξοπλισμού και μεταφορικών μέσων, οι οποίοι χρησιμοποιούνται αποκλειστικά και μόνο για τις ανάγκες άσκησης της Λιανικής Εμπορίας από τον Πωλητή πετρελαίου θέρμανσης. Όσοι κάτοχοι Άδειας Πωλητή πετρελαίου θέρμανσης δεν διαθέτουν αποθηκευτικούς χώρους δύνανται να προμηθεύονται τα προϊόντα αυτά από άλλους κατόχους άδειας που διαθέτουν τέτοιους χώρους και οι οποίοι ευθύνονται μαζί με τον μη διαθέτοντα αποθηκευτικούς χώρους, για την ποιότητα, τη διακίνηση και παράδοση στους τελικούς καταναλωτές».

Επειδή, σύμφωνα με την παράγραφο 1β του άρθρου 21 του Κανονισμού Αδειών, όπως ισχύει: «1.β. ....Οι πωλητές πετρελαίου θέρμανσης οι οποίοι δεν διαθέτουν αποθηκευτικούς χώρους, μπορούν να πωλούν μόνο λιανικός σε τελικούς καταναλωτές. Υποχρεούνται να συνάπτουν αποκλειστική σύμβαση προμήθειας με πωλητή πετρελαίου θέρμανσης που διαθέτει αποθηκευτικούς χώρους τουλάχιστον 80Μ3 με άδεια λειτουργίας. Η σύμβαση αυτή υποβάλλεται και θεωρείται στην οικεία Αδειοδοτούσα Αρχή της Περιφέρειας εντός 10 ημερών από την σύναψη της και στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. κατά τις κείμενες διατάξεις. Σε περίπτωση λύσης της σύμβασης για οποιονδήποτε λόγο, οι πωλητές λιανικής υποχρεούνται να συνάπτουν άμεσα νέα σύμβαση με άλλο πωλητή χονδρικής - λιανικής ακολουθώντας την ίδια διαδικασία. Η τήρηση των ανωτέρω υποχρεώσεων αποτελεί προϋπόθεση για την χορήγηση ή την ανανέωση της άδειας πωλητή πετρελαίου θέρμανσης.

Επίσης, σύμφωνα με την Γνωμοδότηση της Επιτροπής Ανταγωνισμού (σελ. 14559, σχετικό υπ' αριθμ. 6): «127. Επίσης, με βάση το άρθρο 7 παρ. 6 του Ν. 3054/2002, «... Όσοι κάτοχοι Άδειας Πωλητή πετρελαίου θέρμανσης δεν διαθέτουν αποθηκευτικούς χώρους δύνανται να προμηθεύονται τα προϊόντα αυτά από άλλους κατόχους άδειας που διαθέτουν τέτοιους χώρους και οι οποίοι ευθύνονται μαζί με τον μη διαθέτοντα αποθηκευτικούς χώρους, για την ποιότητα, τη διακίνηση και παράδοση στους τελικούς καταναλωτές». Η εν λόγω διάταξη εμποδίζει την ελεύθερη

άσκηση οικονομικής δραστηριότητας και την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας, καθώς ο πωλητής πετρελαίου θέρμανσης χωρίς αποθηκευτικούς χώρους πρέπει να μπορεί να επιλέξει ελεύθερα προμηθευτή, βάσει του επιχειρηματικού του σχεδίου, ανάμεσα στις εταιρείες εμπορίας πετρελαιοειδών και σε άλλους λιανοπωλητές με εγκαταστάσεις. Η απαίτηση να επιλέγει μόνο από τους δεύτερους δεν φαίνεται να δικαιολογείται από υπέρτερο λόγο δημοσίου συμφέροντος, ούτε και θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι τελεί, εκ πρώτης όψεως, σε εύλογη αναλογία με ενδεχόμενο τέτοιο σκοπό, δεδομένου ότι οι εγκαταστάσεις των εταιρειών διύλισης και εμπορίας δεν μπορεί παρά να είναι εξίσου ασφαλείς με αυτές των λιανοπωλητών πετρελαίου θέρμανσης, ενώ επιβλέπονται εξίσου (αν όχι περισσότερο) από τις αρμόδιες τελωνειακές ή/και φορολογικές αρχές. Εξάλλου, από τα στοιχεία στη διάθεση της υπηρεσίας, δεν μπορεί να πιθανολογηθεί με πρόδηλη βασιμότητα ότι ο δικαιολογητικός λόγος της σχετικής διάταξης είναι τυχόν η αποφυγή φαινομένων ανέξοδης εκμετάλλευσης / καιροσκοπισμού (free riding) από μέρους των εν λόγω πωλητών πετρελαίων θέρμανσης, κατά τρόπο που να διακυβεύεται η επάρκεια εφοδιασμού και η αποτελεσματική οργάνωση της εν λόγω αγοράς. Η στάθμιση του σχετικού αυτού κινδύνου, καθώς και οι ενδεχόμενες επιπτώσεις του στην οργάνωση της αγοράς διάθεσης πετρελαίου θέρμανσης εν γένει, θα μπορούσε να διερευνηθεί περαιτέρω από το αρμόδιο Υπουργείο, προκειμένου να αξιολογηθεί εάν είναι αναγκαία η ρυθμιστική παρέμβαση κράτους (και σε θετική περίπτωση, με ποιο ειδικότερο πρόσφορο και αναλογικό μέσο). Ελλείψει τέτοιων στοιχείων, και δεδομένων των στρεβλώσεων που δημιουργεί ο υφιστάμενος περιορισμός πηγών εφοδιασμού, προτείνεται να τροποποιηθεί το άρθρο 7 παρ. 6 του Ν. 3054/2002, κατά τρόπο ώστε να αποσαφηνιστεί ότι οι πωλητές πετρελαίου θέρμανσης που δεν διαθέτουν αποθηκευτικές εγκαταστάσεις δύνανται να προμηθεύονται τα προϊόντα αυτά, τόσο από άλλους πωλητές πετρελαίου θέρμανσης με εγκαταστάσεις όσο και από οποιαδήποτε άλλη εταιρεία πετρελαιοειδών (διύλισης και εμπορίας) με εγκαταστάσεις.

Επειδή, από τα ανωτέρω κρίνεται εύλογη η προτεινόμενη από το Υ.ΠΕ.ΚΑ. τροποποίηση του Κανονισμού Αδειών, σύμφωνα με το ως άνω σχετικό υπ' αριθμ. 6 έγγραφο.

Κατόπιν των ανωτέρω και σύμφωνα με αυτά:

Γνωμοδοτεί

Για την τροποποίηση της διάταξης της περίπτωσης 2 του άρθρου 17 του Κανονισμού Αδειών, ως εξής:

«Άδεια εμπορίας: πέντε (5) έτη».

Για την αντικατάσταση της διάταξης της παραγράφου 1β του άρθρου 21 του Κανονισμού Αδειών ως εξής:

«1.β. Οι πωλητές πετρελαίου θέρμανσης που διαθέτουν αποθηκευτικούς χώρους με άδεια λειτουργίας τουλάχιστον 80 Μ3, δύνανται να προμηθεύονται το πετρέλαιο θέρμανσης από τις εταιρείες εμπορίας πετρελαιοειδών που κατέχουν την άδεια εμπορίας κατηγορίας Α του Ν.3054/2002, προκειμένου δε να προμηθευτούν το πετρέλαιο θέρμανσης καθώς και το φωτιστικό πετρέλαιο οφείλουν να καταθέτουν αντίγραφο της αδείας τους στην προμηθεύτρια εταιρεία εμπορίας. Δύνανται να πωλούν πετρέλαιο θέρμανσης είτε χονδρικώς σε πωλητές πετρελαίου θέρμανσης που δεν διαθέτουν αποθηκευτικούς χώρους 80 Μ3 είτε λιανικώς σε τελικούς καταναλωτές. Σε κάθε περίπτωση, οι πωλητές χονδρικής – λιανικής δεν μπορούν να αρνηθούν τη σύναψη ή να καταγγείλουν τη σύμβαση προμήθειας με πωλητή πετρελαίου θέρμανσης λιανικής χωρίς σπουδαίο λόγο.

Οι πωλητές πετρελαίου θέρμανσης οι οποίοι δεν διαθέτουν αποθηκευτικούς χώρους, μπορούν να πωλούν μόνο λιανικώς σε τελικούς καταναλωτές. Δύνανται να προμηθεύονται το πετρέλαιο θέρμανσης με σύμβαση είτε από εταιρείες

εμπορίας πετρελαιοειδών που κατέχουν την άδεια εμπορίας κατηγορίας Α του Ν. 3054/2002, είτε από πωλητή πετρελαίου θέρμανσης που διαθέτει αποθηκευτικούς χώρους τουλάχιστον 80 Μ3 με άδεια λειτουργίας. Η σύμβαση αυτή υποβάλλεται και θεωρείται στην οικεία Αδειοδοτούσα Αρχή της Περιφέρειας εντός 10 ημερών από την σύναψή της και στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. κατά τις κείμενες διατάξεις. Σε περίπτωση λύσης της σύμβασης για οποιονδήποτε λόγο, οι πωλητές λιανικής υποχρεούνται να συνάπτουν άμεσα νέα σύμβαση είτε με άλλο κάτοχο άδειας εμπορίας κατηγορίας Α, είτε με άλλο πωλητή χονδρικής – λιανικής ακολουθώντας την ίδια διαδικασία. Η τήρηση των ανωτέρω υποχρεώσεων αποτελεί προϋπόθεση για την χορήγηση ή την ανανέωση της άδειας πωλητή πετρελαίου θέρμανσης».

Αθήνα, 27 Σεπτεμβρίου 2013

Ο Πρόεδρος της ΡΑΕ

Δρ. Νίκος Βασιλάκος